

Sygnatura akt II AKa 89/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Edward Stelmasik

Sędziowie: SSA Witold Franckiewicz

SSA Jerzy Skorupka (spr)

Protokolant: Anna Turek

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej Marka Ratajczyka

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2016 r.

sprawy **M. K.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne pozbawienie wolności

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 20 stycznia 2016 r. sygn. akt III Ko 337/15

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec wnioskodawcy M. K.,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. K. 120 zł tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą obronę z urzędu wnioskodawcy w postępowaniu odwoławczym oraz 27,60 zł tytułem zwrotu VAT;

III. stwierdza, że koszty postępowania apelacyjnego ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z 20 stycznia 2016 r., III Ko 337/15, na podstawie art. 552§4 KPK oddalił żądanie M. K. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne pozbawienie wolności.

Wymieniony wyrok zaskarżyła pełnomocnik wnioskodawcy adw. D. K., zarzucając:

1. obrazę prawa materialnego poprzez zastosowanie art. 552§4 KPK w zw. z art. 421 KC, pomimo że przepisu tego nie da się pogodzić z art. 5 ust. 5 w zw. z 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze EKPC oraz art. 2 ust. 3 lit. a i art. 9 ust. 5 MPPOiP, a zgodnie z art. 91 ust. 2 Konstytucji umowy międzynarodowe ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie mają pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umowami, gdyż dochodzenie roszczeń majątkowych w trybie art. 552§4 KPK jest nadmiernie ograniczone, co uniemożliwiło wnioskodawcy skorzystanie z przysługującego mu prawa dochodzenia rekompensaty za niesłuszne pozbawienie wolności i tylko pozornie stwarza prawo do rozpoznania sprawy przez sąd,

2. zastosowanie art. 552§4 KPK w zw. z art. 421 KC, pomimo że przepisu tego nie da się pogodzić z art. 41 ust. 5 i art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, jako przepisu uniemożliwiającego wnioskodawcy dochodzenie na drodze sądowej roszczeń z tytułu niesłusznego zarządzenia wykonania kary.

W konkluzji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, celem zwrócenia się przez sąd pierwszej instancji na podstawie art. 193 Konstytucji RP do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, czy przepis art. 552§4 KPK w zw. z art. 421 KC jest zgodny z art. 41 ust. 5 i art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, a także z art. 5 ust. 5 w zw. z ust. 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 EKPC oraz z art. 2 ust. 3 lit. a i art. 9 ust. 5 MPPOiP.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zważył, co następuje. Apelacja jest niezasadna. Przede wszystkim należy stwierdzić, że w apelacji nie kwestionuje się zasadności pozbawienia wolności M. K., która to okoliczność stanowiła podstawę wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie. Wynika stąd, że apelująca akceptuje fakty i okoliczności ustalone przez sąd a quo oraz ich ocenę. Przypomnieć zatem należy, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 10 czerwca 2013 r., II K 199/13 M. K. uznany został za winnego popełnienia przestępstw z art. 13§1 KK w zw. z art. 278§1 KK w zw. z art. 64§1 KK oraz z art. 226§1 KK, za co wymierzono mu karę łączną 5 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres 3 lat próby oraz oddając oskarżonego w tym czasie pod dozór kuratora sądowego, na podstawie art. 73§1 KK. Wobec uchylania się od dozoru, na wniosek kuratora sądowego, Sąd Rejonowy w Świnoujściu postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2014 r., II Ko 603/14 zarządził wykonanie zawieszony kary łącznej pozbawienia wolności. Wymienione postanowienie zostało zaskarżone przez M. K.. Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z 21 października 2014 r., V Kzw 620/14 nie uwzględnił zażalenia i utrzymał w mocy postanowienie o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności, którą M. K. odbył w okresie od 9 maja do 5 października 2015 r.

Dalej należy stwierdzić, że prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu niesłusznego wykonania kary pozbawienia wolności przysługuje również, gdy dojdzie do niewątpliwie niesłusznego zarządzenia wykonania kary. W tym wypadku, spełnione zostać muszą następujące warunki: 1. zarządzenie wykonania kary, której wykonanie warunkowo zawieszono, 2. wykonanie w całości albo w części zarządzonej do wykonania kary, 3. poniesienie w związku z wykonaniem kary szkody lub krzywdy, 4. stwierdzenie w wyniku kasacji albo wznowienia postępowania, że zarządzenie wykonania kary było niewątpliwie niezasadne. Okolicznościami bezspornymi w rozpoznawanej sprawie jest wystąpienie pierwszych dwóch przesłanek oraz brak ostatniej. Powoduje to, że sąd pierwszej instancji prawidłowo oddalił żądanie wnioskodawcy z uwagi na zdekompletowanie przesłanek dochodzenia roszczenia, określonych w art. 552§4 KPK. Także ta okoliczność nie jest w apelacji kwestionowana.

Niezależnie od tego stwierdzić należy, że niewątpliwie niezasadne zarządzenie wykonania kary należy rozumieć, jako wydanie rozstrzygnięcia z naruszeniem przepisów regulujących podstawy uzasadniające zarządzenie wykonania kary. Naruszenie to musi być niewątpliwe, a zatem bezsporne i oczywiste. Pomimo, że kompetencja do stwierdzenia niewątpliwie niezasadności zarządzenia o wykonaniu kary pozbawienia wolności przysługuje Sądowi Najwyższemu rozpoznającemu ewentualną kasację od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 21 października 2014 r., V Kzw 620/14, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, na potrzeby niniejszej sprawy nie dostrzega żadnych okoliczności, które uzasadniałyby stwierdzenie stanu niewątpliwie niezasadności zarządzenia wobec M. K. wykonania kary pozbawienia wolności. To wszystko sprawia, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu jest zasadny.

Podstawą apelacji uczyniono zarzut niezgodności przepisu art. 552§4 KPK z przepisami art. 41 ust. 5 i art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz przepisami art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 1 EKPC, a także przepisami art. 2 ust. 3 i art. 9 ust. 5 MPPOiP, co wyrażać się ma w nadmiernym ograniczeniu możliwości dochodzenia odszkodowania za szkodę i krzywdę przez pierwszy z powołanych przepisów. Z wymienionym zarzutem koreluje wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, celem wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o zgodność przepisu art. 552§4 KPK z przytoczonymi przepisami Konstytucji RP, EKPC i MPPOiP.

Wymieniony zarzut i wniosek są o tyle niezasadne, że zgodnie z art. 193 Konstytucji RP każdy sąd, a zatem także Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne, co do zgodności aktu

normatywnego z Konstytucją, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.

Według sądu odwoławczego, w niniejszej sprawie taka okoliczność nie występuje. Innymi słowy, rozstrzygnięcie przez Trybunał Konstytucyjny postulowanej w apelacji kwestii nie ma znaczenia dla rozpoznania apelacji, a tym samym skontrolowania prawidłowości zaskarżonego wyroku. Dla dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie art. 552§4 KPK istotną kwestią jest bowiem to, czy skazany odbył karę pozbawienia wolności, której nie powinien był odbyć. Wymieniona okoliczność wynika z materiału zebranego w sprawie. Nie została jednak stwierdzona w wyniku kasacji lub wznowienia postępowania, gdyż przed złożeniem żądania o odszkodowanie wnioskodawca nie wystąpił z wnioskiem o wywiedzenie kasacji na podstawie art. 521§1 KPK. Sugerowane orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wymienionej kwestii nie rozstrzygnie.

Niezasadny jest także wniosek o zawieszenie postępowania apelacyjnego. Apelująca zdaje się zapominać, że wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich powinien być złożony przed wystąpieniem z żądaniem o odszkodowanie i zadośćuczynienie, aby bez potrzeby nie uruchamiać postępowania sądowego. W realiach niniejszej sprawy, oczekiwanie na stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich nie stanowi długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania, o której mowa w art. 22§1 KPK.

Mając na względzie powyższe okoliczności, orzeczono jak na wstępie.

SSA Witold Franckiewicz SSA Edward Stelmasik SSA Jerzy Skorupka